

Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка" включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Наказ Міністерства освіти і науки України від 29.12.2014 № 1528) www.economy.nayka.com.ua | № 9, 2018 | 28.09.2018 р.

УДК 336.741.242:336.113.12

*Р. С. Фостолович,
магістр, Донецький національний університет ім. В. Стуса
В. А. Фостолович,
кандидат с.-г. н, доцент кафедри обліку та оподаткування в галузях економіки,
Вінницький національний аграрний університет*

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ ПРИ ФОРМУВАННІ СОБІВАРТОСТІ ПРОДУКЦІЇ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

*Ruslan Fostolovych,
Master's degree, Vasyl' Stus Donetsk National University
Valentyna Fostolovych,
Dr. PhD, assistant professor of accounting and taxation sectors of the economy of the Faculty of
Accounting and Auditing of Vinnytsia National Agrarian University*

INFORMATION RESOURCES WHEN FORMING THE COST OF PRODUCTION IN THE ENTERPRISE MANAGEMENT SYSTEM

Потреба постійної поінформованості управлінського персоналу у фактичних даних про структурні елементи та їх склад собівартості виробленої продукції (послуг) викликана постійним пошуком ними шляхів її оптимізації.

Інформація про собівартість продукції відображає усі сторони і виробничої і фінансово-господарської діяльності підприємства: від рівня використання матеріальних, трудових і фінансових ресурсів до показників якості виконаної роботи окремими працівниками та керівництвом в цілому.

Сучасна економіка орієнтована на розробку методів, алгоритмів та цілих систем, що сприятимуть підвищенню рівня економічної ефективності виробництва і спрямують підприємства на встановлення стійких позицій на ринку. Оскільки, собівартість продукції представляє усі сторони діяльності підприємства, то і є віддзеркаленням усіх його досягнень та недоліків у діяльності. На рівні підприємства, стає та систематичне зниження показника собівартості виступає важливою умовою підвищення рівня його ефективності виробництва. Величина собівартості має безпосередній вплив на показники величини прибутку й рівня рентабельності.

Проте, не володіючи достатніми інформаційними ресурсами про собівартість, керівництво підприємства не в стані приймати оперативні управлінські рішення. Отримати таку своєчасно повну і достовірну інформацію можливо лише при наявності на підприємстві такого програмного забезпечення, яке уможливить застосовувати управлінським персоналом найбільш підходящі важелі.

В системі сучасного бізнесу важливе значення має не лише система бухгалтерського обліку, яка формує інформацію про стан активів та пасивів підприємства, але і управлінського обліку, яка інформує про стан і динаміку доходів і витрат підприємства та собівартість виробленої продукції чи наданих послуг. Тому, важливим є для управлінського персоналу використовуючи програмні продукти освоїти технологію роботи із функціоналом, що

використовується для автоматизації управлінського обліку підприємства, зокрема – у прикладному рішенні ERP.

The need for constant awareness of management personnel in the actual data on structural elements and their composition of the cost of produced products (services) is due to the constant search for ways to optimize it.

Information on the cost of production reflects all aspects of the production and financial and economic activities of the enterprise: from the level of use of material, labor and financial resources to the quality indicators of the work performed by individual employees and management in general.

The modern economy is focused on the development of methods, algorithms and whole systems that will promote the increase of the level of economic efficiency of production and will direct the enterprises to establish stable positions in the market. Since the cost of production represents all aspects of the company's activity, it is a reflection of all its achievements and disadvantages in its activities. At the enterprise level, a steady and systematic reduction in the cost index is an important condition for increasing its production efficiency. The value of the cost has a direct impact on the indicators of profit and profitability. However, without having sufficient information resources about cost, the company's management is not able to take operationally management decisions. Getting such timely complete and reliable information is possible only with the presence of such software on the enterprise, which will make it possible to apply the most appropriate levers to the managerial staff. In the system of modern business, not only the accounting system, which generates information about the state of assets and liabilities of the enterprise, but also management accounting, which informs about the state and dynamics of incomes and expenses of the enterprise and the cost of produced products or services rendered important, is important. Therefore, it is important for management personnel to use the software products to master the technology of working with the functional used to automate enterprise management, in particular - in the ERP application.

Ключові слова. Собівартість продукції, економічна ефективність, витрати, доходи, управлінський облік, програмне забезпечення, облікова система, інструменти, інформаційна система, програмний продукт.

Keywords. Cost of products, cost effectiveness, costs, revenue, management accounting, software, accounting system, tools, information system, software product.

Постановка проблеми. Важливою складовою системи управління підприємством є управління результатами його діяльності на базі ключових показників ефективності. Ефективність системи управління визначається величиною прибутку або станом досягнення наміченого результату, що в значній мірі залежить від рівня деталізації інформації про фактичний стан витрат на підприємстві. В цілому, головною ціллю створення будь-якого бізнесу є отримання прибутку, тому для прийняття управлінських рішень важливою є інформація про елементи, які формують цей показник. Головними складовими фінансового результату підприємства є доходи і витрати. Тому, для підприємства важливим є володіти повною інформацією, яка уможливить визначення методів і дій, які призведуть до досягнення намічених цілей, зокрема, спрямованих на зниження витрат, що забезпечить збільшення величини доходів підприємства. Собівартість продукції (товарів, робіт, послуг) є ключовою статтею витрат підприємства. Тому, система управлінського обліку орієнтована на вивчення та постійний контроль цього витратного складника. На рівні підприємства проблемним є отримання оперативних даних сформованих у звітних формах із достатнім рівнем деталізації інформації по витратах, що формують собівартість продукції у розрізі видів діяльності, виробничих цехів, процесів, одиниць окремої продукції, товарів, робіт чи послуг. Наявність автоматизованої системи на підприємстві із технічними можливостями забезпечити управлінський персонал такою інформацією є дієвим механізмом управління прибутком підприємства. Пошук автоматизованих систем та можливість їх адаптації до вимог підприємств та інтегрування у облікову, податкову і управлінські ланки господарюючого суб'єкта є тією нагальною потребою, яку намагаються вирішити самотужки сучасні інноваційні підприємства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблему удосконалення систем управління підприємством та розробкою механізму управління витратами вивчає значна кількість науковців та практиків, зокрема:

Гаватюк Л.С., Дармограй Н.В., Хімійчук Г.М. [2], Бабяк Н.Д., Іванюк К. Б. [2], Єпіфанова І.Ю., Гуменюк В.С. [4], Семчук І.В., Мазур В.Г. [7], В.А. Фостолович [8, 9] та інші.

Проте, недостатньо вивченими є потреби у інформації про витрати підприємства і рівень їх деталізації для керівних ланок вищого та середнього рівнів у системі управлінського обліку. Не досліджено в повній мірі системи програмного забезпечення та їх технічні можливості у формуванні звітних форм, зручних для прийняття виважених управлінських рішень. Що і визначило потребу у проведенні нами досліджень.

Постановка завдання. В системі управління підприємством необхідним є сформувати сучасний підхід до вибору ключових елементів, які мають першочерговий вплив на досягнення поставленої мети і отримання запланованих результатів. Важливим є вибір методів та засобів, які забезпечать своєчасне реагування на зміну умов чи посилення дії будь-якого із факторів, що призводять до відхилення від запланованого результату. Найбільш важливе значення у досягненні поставленої мети належить інформаційній базі, яка повинна бути своєчасною, достовірною та придатною для прийняття управлінських рішень. В цілях отримати позитивний економічний результат важливим є постійно контролювати те, що має найбільший вплив на його зміну – витрати. Особливо важливим є контроль витрат, які формують собівартість продукції (послуг) в умовах, коли майже всі підприємства відчувають дефіцит ресурсного потенціалу. Крім того, витрати – є складовою конкурентоспроможності продукції при формуванні цінової політики підприємства.

В системі управління підприємством ключове місце належить доступу керівного персоналу до інформаційної бази як в цілому про витрати підприємства так і про витрати, які формують собівартість продукції. Така інформація потрібна разом із аналітичними даними (коефіцієнтними та вартісними показниками у динаміці) з метою прийняття оперативних управлінських рішень, планування та прогнозування функціонування підприємства. Головним завданням є визначити інформаційні потреби для підприємств різних розмірів і сфер діяльності та обрати такий програмний продукт, який зможе оперативно задовольняти керівний персонал підприємства його вимоги. На сьогодні вибір програмного продукту, є тим визначним ресурсом, який виходячи із його технічних можливостей та здатності модифікуватись супроводжуватиме підприємство до досягнення наміченого результату, забезпечивши при цьому для керівництва варіанти готових рішень.

Виклад основного матеріалу дослідження.

На рівень конкурентоспроможності підприємства мають вплив як зовнішні, так і внутрішні фактори. Проте, якщо зовнішні ми можемо лише передбачати та враховувати при плануванні очікуваного результату діяльності, то внутрішні – є цілком контрольованими та можуть нівелюватись за допомогою застосування різних методів управління підприємством.

Внутрішніми факторами конкурентоспроможності підприємства виступають:

- система управління підприємством,
- методи управління підприємством,
- рівень інноваційності технології виробництва,
- рівень застосування сучасних методів та підходів до організації процесу виробництва продукції (надання послуг),
- наявність та рівень дотримання системи довгострокового планування,
- організація бізнесу зорієнтованого на маркетингову концепцію,
- комплексність обслуговування та ступінь задоволення додаткових потреб конкретного споживача,
- якість та повнота виробленої продукції (наданих послуг) та інше.

З метою встановлення фактичного рівня конкурентоспроможності підприємству слід провести аналіз його сильних та слабких сторін. На основі такого аналізу можна сформувати заходи та визначити суму витрат на підвищення конкурентоспроможності і реалізації поставленої мети.

За даними дослідження стану конкурентоспроможності використовують кількісні та коефіцієнтні показники, що свідчать про:

- рівень фінансової стабільності підприємства,
- здатність випускати продукцію у оптимальному обсязі та таку продукцію на яку є попит на ринку,
- розмір доходів та величину витрат за статтями та елементами,
- динаміку величини собівартості продукції та ін.

Дані такого аналізу забезпечать фірмі можливість розробити заходи та спланувати дії, що забезпечать одержання намічених та стабільних результатів.

До груп таких показників повинні входити:

- показники ефективності виробничо-збутової діяльності (на базі вивчення у вартісному та кількісному вираженні динаміки продаж, рівня завантаженості виробничих потужностей, величини портфелю замовлень, обсягів та сфер вкладання інвестицій);
- показники ефективності капітальних вкладень,
- резерви зниження витрат виробництва.
- аналітичні показники витрат обігу (в тому числі і розмір витрат на збут) з метою визначення непродуктивних витрат в загальній системі руху товарів починаючи від продавця до покупця.

Ефективність виробництва визначається фінансовим результатом, тобто різницею між доходами і витратами підприємства. Собівартість продукції уособлює в собі усе вартісне вираження використаних у процесі виробництва ресурсів (сировини, природних ресурсів, палива, матеріалів, енергії, трудових ресурсів, основних фондів, а також й інших витрат на її виробництво). Собівартість у структурі витрат є вираженням у

грошовій формі суми витрат понесених на виробництво та реалізацію продукції, тобто є показником, що характеризує ефективність використання виробничого потенціалу для господарюючого суб'єкта.

Проте, з метою ефективної організації обліку й правильного визначення собівартості виробництва продукції (робіт, послуг) слід раціонально застосовувати систему класифікації витрат за їх ознаками згідно із вимогами ПСБО-16.

По відношенню до собівартості продукції (робіт, послуг) класифікують витрати на:

- Витрати на продукцію (ті, які пов'язані із виробництвом продукції (робіт, послуг) і становлять собівартість виробленої продукції (робіт, послуг) у відповідності до норм П(С)БО 16.),

- Витрати періоду (не є цілковито пов'язаними із виробничою собівартістю, не включаються до неї та є витратами того періоду, у якому були вони понесені: витрати на управління підприємством (адміністративні), на збут продукції та інші операційні витрати, а також нерозподілені постійні загальновиробничі витрати та наднормативні виробничі витрати).

Пункт 21 П(С)БО 16 [6] виділяє витрати за економічними елементами:

- матеріальні витрати;
- витрати на оплату праці;
- відрахування на соціальні заходи;
- амортизація;
- інші операційні витрати.

Групуючи витрати за економічними елементами ми формуємо інформаційну базу в цілях планування оборотних коштів підприємства. Інформація за елементами витрат дає можливість проаналізувати, які саме ресурси і в якому розмірі були витраченими впродовж поточного звітного періоду.

Але, при наявності лише цієї інформації ми не можемо здійснити контроль і провести аналіз витрат за їх цільовим призначенням у виробничому процесі, не можемо також обчислити собівартість за окремими видами продукції, та не можемо виокремити обсяг витрат за конкретними структурними підрозділами підприємства.

Тому, в цілях управлінського обліку необхідним є групувати витрати на виробництво і за статтями калькуляції, у відповідності до яких розраховується собівартість продукції. При чому, собівартість продукції калькулюється виходячи із інформаційних потреб за її елементами (Рис. 1).

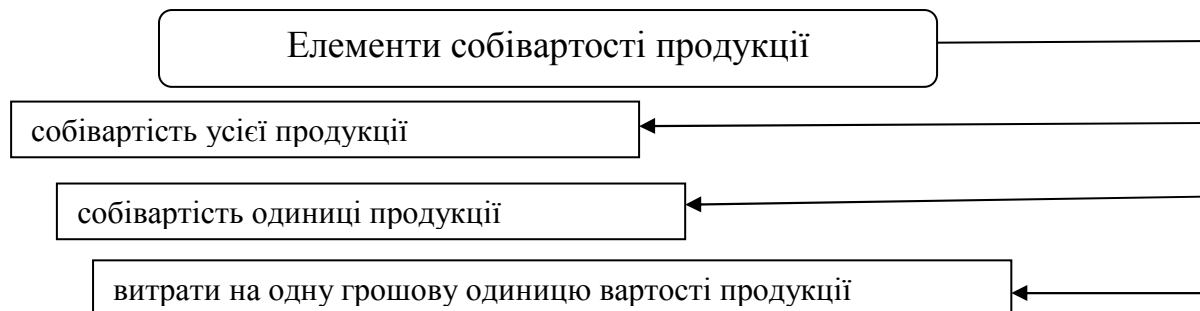


Рис. 1. Елементи собівартості продукції

Підприємство самостійно визначає перелік і склад статей для калькулювання виробничої собівартості продукції (робіт, послуг) виходячи із:

- галузевої приналежності підприємства,
- продукції (послуг), що ним виробляється,
- складності технологічного процесу,
- методу планування витрат на підприємстві.

Усю цю інформацію підприємство повинно зазначити у наказі про облікову політику.

Виходячи із сформованої класифікаційної характеристики витрат, потреб інформації в цілях управління та технічних можливостей програмного забезпечення підприємство використовує один із семи методів розрахунку собівартості об'єкта калькулювання й одиниці продукції:

- спосіб прямого розрахунку,
- нормативний спосіб,
- спосіб підсумовування витрат,
- метод виключення витрат на супутню продукцію,
- коефіцієнтний метод,
- пропорційний метод,
- комбінований метод.

Правильне віднесення витрат до тієї чи іншої класифікаційної групи на рівні первинної реєстрації факту здійснення операції характеризує рівень достовірності інформації для цілей управління підприємством, тобто, визначає його економічну безпеку. На практиці, господарські операції реєструють працівники бухгалтерії, співробітники планово-економічного відділу чи відділу продажу. Придатність такої інформації для

цілей управління підприємством визначається технічними можливостями та сформованими запитами на розробку готового рішення того програмного продукту, яким користується підприємство.

Програмним продуктом, який з'явився і успішно функціонує сьогодні на ринку та дає можливість побудови на рівні підприємства сучасної системи обліку із високим рівнем деталізації витрат є "BAS ERP". Оскільки, витрати є тим елементом, що безпосередньо впливає на фінансовий результат діяльності підприємства та визначає рівень конкурентоспроможності як самого підприємства, так і виробленої ним продукції (послуг), то технічні можливості програмного продукту в системі формування такої інформаційної бази та, разом із тим, аналіз отриманої інформації і здатність виконувати функцію планування та прогнозування на основі проведеного аналізу – є необхідними елементами програмного забезпечення. Тому, сучасні підприємства головними вимогами до технічних можливостей програмного забезпечення виставляють:

- можливість програмного продукту забезпечити достатній рівень деталізації витрат,
- забезпечити комплексне планування і бюджетне управління,
- визначити показники ефективності управління,
- забезпечити систему відповідальності в межах єдиного інформаційного простору, незалежно від розмірів підприємства та кількості структурних підрозділів чи дочірніх підприємств.

Розробники програми зазначають, що «...програма "BAS ERP" враховує досвід, який було отримано при впровадженні ERP-систем у масштабних проектах із сотнями робочих місць. Особлива увага під час розробки конфігурації приділялась реалізації функціональних можливостей, які ставлять великі підприємства різних сфер діяльності, у тому числі й із технічно складним виробництвом» [3].

Головні технічні можливості "BAS ERP" нами представлено схематично на рисунку 2.

Витрати на матеріали в собівартості продукції займають ключову позицію. Тому, з метою контролю за собівартістю продукції та її якістю, і вже, як наслідок ціною політикою виготовленого продукту важливе місце займає детальний та постійний аналіз стану, величини, динаміки та структури матеріальних витрат.

В межах технічних можливостей програмного продукту "BAS ERP" план видів характеристик «Статті витрат» використовуються при класифікації усіх витрат підприємства виходячи із варіанту розподілу. Виходячи із функціоналу «Варіант розподілу» здійснюється класифікація витрат за впливом на собівартість, визначаючи місце конкретного виду витрат у фінансовій звітності.

Вибір варіанту розподілу визначає:

- механізм та порядок усіх налаштувань статті витрат (від параметрів розподілу до видів аналітики),
- порядок накопичення витрат відповідно до статті,
- схему документообігу витрат.



Рис. 2. Головні технічні можливості програмного продукту "BAS ERP"

Джерело: Сформовано автором на основі [3]

В запропонованій системі можливими є налаштування наступних варіантів розподілу витрат:

- на собівартість товарів,
- на напрями діяльності,
- на витрати майбутніх періодів,
- на виробничі витрати,
- на необоротні активи.

Крім того, доступними є додаткові налаштування до статті витрат:

- правила відображення у регламентованому обліку (використовуючи вкладку «Регламентований облік»),
- правила відображення у міжнародному обліку (вкладка «Група фінансового обліку»),
- обмеження використання у господарських операціях (перелік господарських операцій, в яких можна вибрати конкретну статтю).

Такий підхід скорочує для користувача час на пошук та спрощує вибір окремої статті витрат під час заповнення документів прикладного рішення.

Користувач може вибрати групування інформації про витрати за тим варіантом розподілу, який буде задовольняти його потреби у більшій мірі, а саме:

- На собівартість товарів (статті з метою відображення у системі обліку додаткових витрат із закупівель, які розподіляються на вартість придбаних ТМЦ),
- На напрями діяльності (використовуються статті для представлення загальногосподарських, комерційних витрат, витрат обігу та інших аналогічних витрат поточного періоду, що розподіляються безпосередньо на фінансовий результат періоду за напрямками діяльності),
- На витрати майбутніх періодів (представлено статтями для реєстрації витрат майбутніх періодів, що розподіляються на поточні витрати впродовж певного періоду),
- На виробничі витрати (представляє статті для відображення виробничих і загальновиробничих витрат, які розподіляються безпосередньо на собівартість об'єктів виробничого випуску),
- На необоротні активи (представляє статті з ціллю відображення інвестицій у необоротні активи та інших аналогічних витрат, які розподіляються на вартість інших активів підприємства).

Шлях пошуку варіантів рішення поставлених питань про витрати підприємства та калькулювання собівартості продукції в системі управління за допомогою програмного продукту "BAS ERP" представлено на рисунку 3.

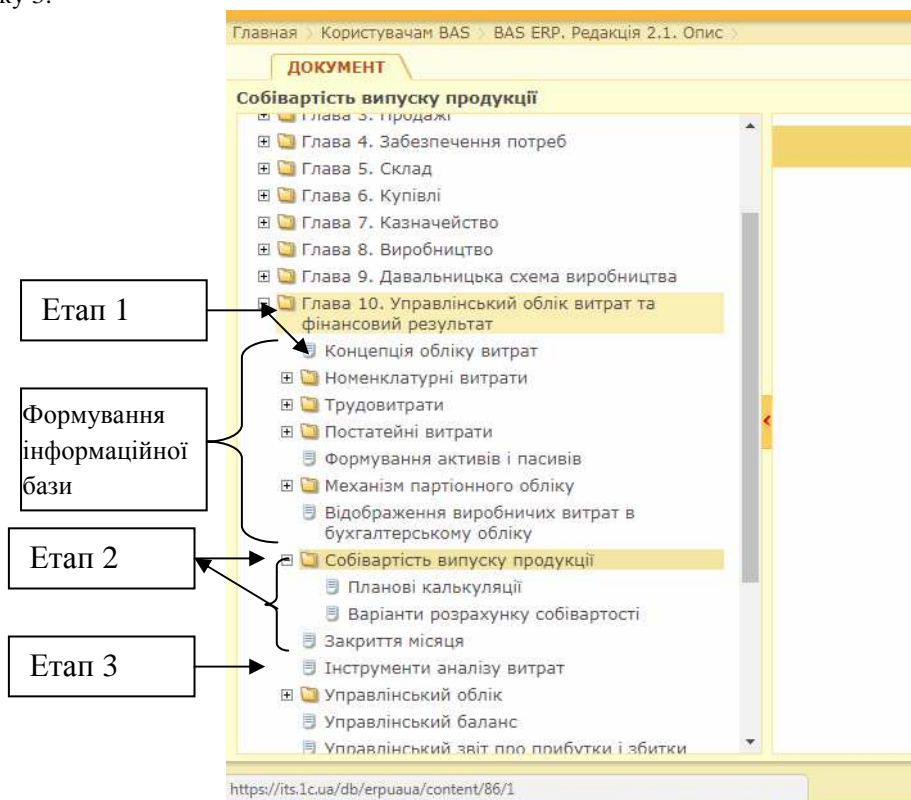


Рис. 3. Шлях пошуку варіантів рішення поставлених питань про витрати та калькулювання собівартості продукції за допомогою програмного продукту "BAS ERP"

Джерело: Сформовано автором на основі [3]

В цілому, програма 1С: ERP – дає можливість одночасно вести 4 види обліку: оперативний, регламентований, міжнародний і управлінський (Рис. 4.).

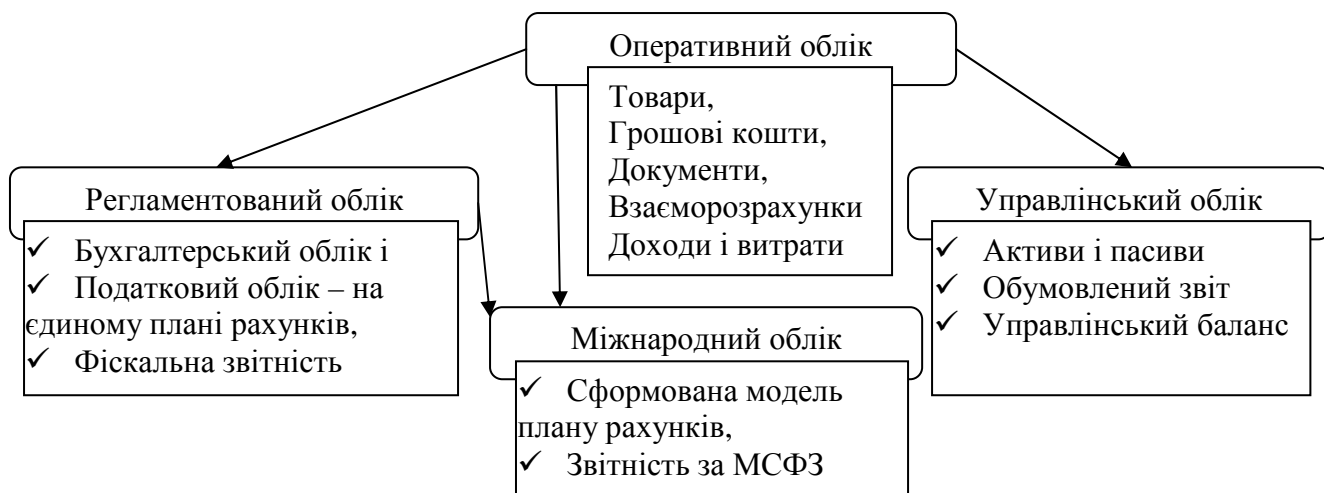


Рис. 4. Види обліку, які ведення яких одночасно забезпечує система 1С: ERP
Джерело: Сформовано автором на основі [8]

В системі управлінського обліку в програмі 1С:ERP організовано документообіг оперативного контуру на відповідних реєстрах. Згруповані дані управлінського обліку формуються у визначеному звіті «Управлінський баланс», а розшифровуються за допомогою 13 оперативних звітних форм (наприклад: Контроль балансу, Оборотно-сальдова відомість активів і пасивів, доходи і витрати та ін.).

Високий рівень деталізації інформації дає можливість розробляти способи ефективного управління собівартістю, що впливає на економічний результат діяльності підприємства в цілому.

Рис. 5. Механізм незалежного розподілу витрат у 1С:ERP в управлінському і в регламентованому обліку

1С:ERP дає можливість відобразити лише в управлінському обліку суму витрат на окрему статтю чи одиницю які не є автоматизованими в цілому у системі, і по-різному робити рекласифікацію вже відображених в управлінському та регламентованому обліку витрат. Приклад такої ситуації представлено на рисунку 6.

← → ☆ Списание расходов ПФ00-000001 от 05.02.2018 19:28:46

Провести и закрыть [иконки] Отчеты ▾

Основное Расходы (1)

Номер: ПФ00-000001 от: 05.02.2018 19:28:46 Операция: Списание расходов ▾

Основное Расходы (1)

Расходы: Без разбиения | Списанием

Активы/пассивы: Без разбиения | Списанием

Подразделение: Дирекция

Статья расходов: Текущий ремонт здания сч. 26

Направление деятельности:

Аналитика расходов:

Суммы расходов в управленческом учете (USD):

С НДС: 1 500,00

Без НДС: 1 500,00

Суммы расходов в регламентированном учете (RUB):

Бухгалтерский учет: 0,00 Постоянная разница: 0,00

Налоговый учет: 0,00 Временная разница: 0,00

Кор. подразделение: <Совпадает с подразд>

Кор. статья активов/пассивов: Прочие пассивы

Кор. направление деятельности:

Кор. аналитика:

Комментарий: Оплата по договору ГПХ за ремонт

Кор. счет учета: 70. <...> <...>

Рис. 6. Механізм відображення витрат, списання витрат та рекласифікації витрат в системі управлінського і регламентованого обліку 1С:ERP

Джерело: [8]

В межах цієї програми можливим є розподіл витрат одного підприємства на вартість придбання товарів (послуг) іншого, яке буде вказано у аналітичному документі. Наприклад, стаття витрат «Транспортні послуги» із варіантом розподілу «На собівартість товарів». В управлінському обліку, таку суму буде пере направлено із витрат одного підприємства на вартість придбання товарів у іншого підприємства.

В цілях прийняття управлінських рішень керівний персонал користується даними управлінського обліку, інформація якого формується на базі даних бухгалтерського обліку. Іншим підходом при формуванні фінансової звітності є інформація, отримана на основі даних сформованих за МСФЗ. Програма 1С:ERP дає можливість здійснювати розрахунок собівартості згідно вимог МСФЗ у валюті управлінського обліку. Заставка «Управлінський облік за правилами МСБО» передбачає виконання наступних правил калькулювання собівартості продукції [8]:

- собівартість розраховують із сум без ПДВ у валюті, в якій організовано систему управлінського обліку,
- калькулювання собівартості проводиться у національній грошовій одиниці за курсом на дату перерахування авансу,
- при калькулюванні собівартості враховується ПДВ за операціями, по діяльності, яка не оподатковується ПДВ,
- в процесі передачі товару між підприємствами не зберігається вихідна собівартість, оскільки визначається за ціною передачі товару,
- облік собівартості різниться у розрізі за структурними підрозділами (відділами) і в цілому по підприємству.

Тому, слід виокремити три напрямки обліку витрат і собівартості:

1. Регламентований облік – собівартість формується за ціною передачі,
2. Управлінський облік підприємства – собівартість формується наскрізно, тобто, зберігається при передачі між відділами (структурними підрозділами),
3. Управлінський облік структурного підрозділу (відділу) – собівартість формується за ціною передачі [8].

Такий підхід викликав зміни у звітних формах по собівартості, які відображають інформацію в цілому по підприємству і по структурному підрозділу (відділу) (Рис. 8). Непотрібну частину маємо можливість робити скритою за допомогою налаштувань. Така інформація формується у:

- Відомість по партіях товарів,
- Собівартість товарів,
- Доходи і витрати,
- Валовий прибуток підприємства.

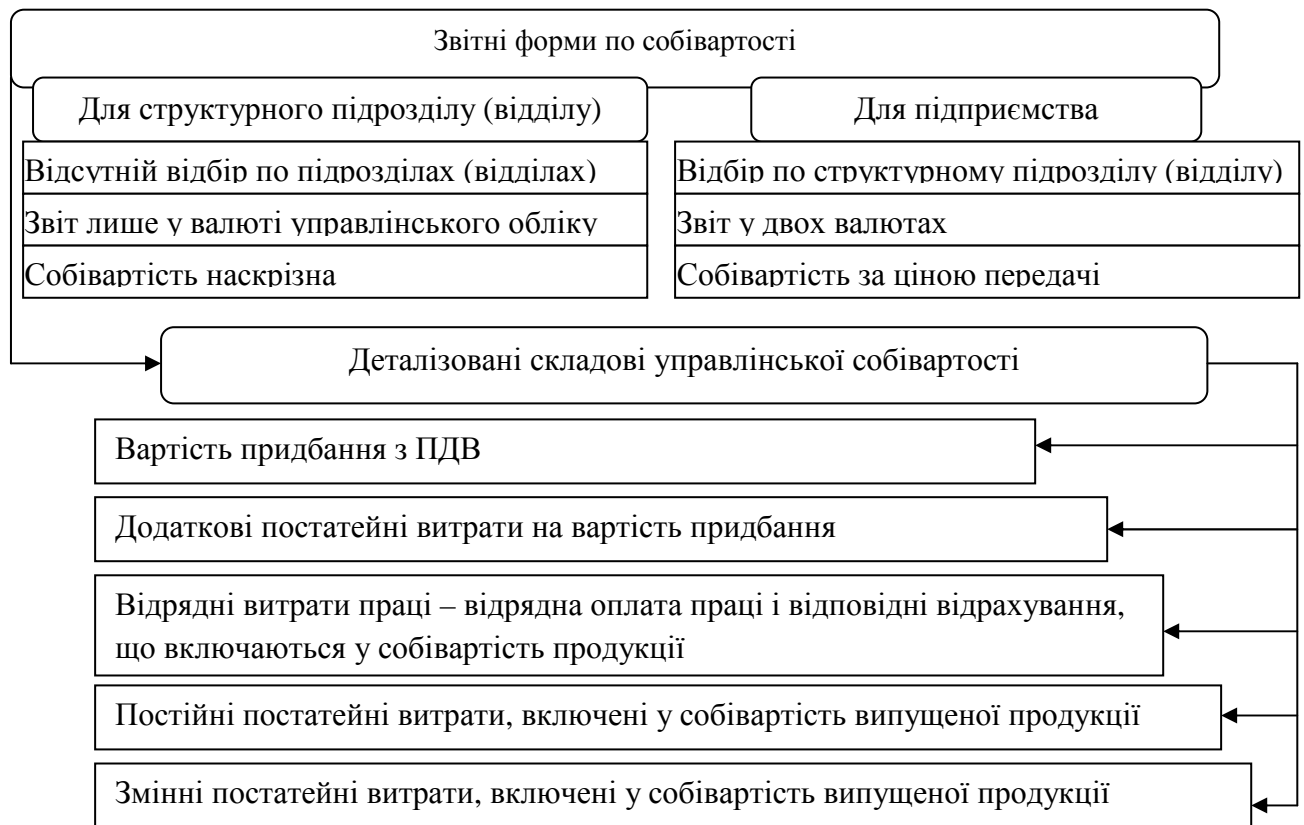


Рис. 7. Можливості деталізації відображення складових управлінської собівартості в системі 1С:ERP на рівні підприємства та структурного підрозділу (відділу)

Джерело: Сформовано автором на основі [8]

Розглядаючи в системі "BAS ERP" конфігурацію «Витрати, розрахунок собівартості» слід відмітити, що вона уможливує організацію повного контролю матеріальних потоків і споживання в процесі виробництва ресурсів. Це забезпечує ефективну роботу управлінської і комерційної ланок діяльності підприємства. На основі даних фінансового оперативного обліку розроблена конфігурація забезпечує деталізований облік витрат і розрахунок собівартості продукції.

Достатньо зручним в системі управління підприємством є розширення класифікації можливих для застосування ресурсів, а саме:

- товари - матеріальні ресурси в кількісно-вартісній оцінці;
- роботи - послуги із можливістю кількісного розподілу;
- послуги – послуги виражені виключно у вартісній оцінці.

Сучасна система "BAS ERP" підтримує відокремлений облік витрат за видами діяльності, що навіть можуть бути виокремленими при різних системах оподаткування операцій.

Підсистема «Управління витратами» цієї конфігурації забезпечує користувача досить широким колом оперативної та достовірної інформації, на основі якої будуть вчасно прийняті оперативні управлінські рішення та сформовані пропозиції. Головний перелік такого інформаційних можливостей цієї конфігурації нами представлено на рисунку 8.

Підсистема програмного продукту "BAS ERP" «Управління витратами забезпечує:

- ✓ Облік фактичних витрат підприємства за видами діяльності в необхідних розрізах в натуральному та вартісному вираженні
- ✓ Оперативний кількісний облік ресурсів у незавершеному виробництві
- ✓ Облік фактичних залишків незавершеного виробництва на кінець звітної періоду у необхідному для користувача розрізі
- ✓ Різні способи розподілу витрат на собівартість виробленої продукції та виконаних робіт, на виробничі витрати, напрямки діяльності, на витрати майбутніх періодів
- ✓ Розрахунок фактичної собівартості виробленої продукції за період
- ✓ Надання інформації про структуру собівартості випущеної продукції

Рис. 8. Інформаційні можливості підсистеми «Управління витратами» програмного продукту "BAS ERP"

В межах інформаційних можливостей даної конфігурації розрахована собівартість може бути деталізованою до об'єму вихідних витрат незалежно від кількості перерозподілу виробничого процесу.

Така інформаційна база та аналітичні дані забезпечує повну наглядність інформації та суттєво підвищує можливість здійснення контролю за рівнем обґрунтованості проведеного розрахунку собівартості.

Розширення функціональних можливостей при використанні цієї конфігурації пов'язане із інноваційним підходом до:

- відокремленого обліку витрат за видами діяльності підприємства,
- відокремлений облік собівартості за кожним із замовлень,
- розподіл витрат за напрямками діяльності,
- формування оперативної інформації про структуру собівартості виробленої продукції до первісних витрат,

- удосконалений майстер закриття місяця та інше.

Слід зазначити, що інтегрування програми "BAS ERP" у підприємство – є комплексним рішенням, яке враховує усі можливі сфери управління та системи обліку (як фінансового, так і управлінського). Даний програмний продукт дає можливість сформувати на рівні підприємства, яке має різні сфери діяльності єдиний інформаційний простір в системі управління. При цьому, досить широкими є можливості деталізації витрат підприємства і витрат, що формують собівартість продукції, супутньо забезпечивши реалізацію функції глибокого їх аналізу, та на основі їх здійснення планування та прогнозування.

Висновки та перспективи подальших досліджень.

Першочерговими проблемами організації і ведення бізнесу в Україні виступає:

- високий рівень собівартості продукції (послуг), які виробляються,
- низька забезпеченість ресурсами спрямованими на розвиток підприємства та на виконання принципу постійного поліпшення,

- відсутність інвестиційних фінансових ресурсів,

- низький рівень використання інноваційних підходів до системи управління підприємством та інше.

Тому, керівний персонал підприємства потребує впровадження сучасних технологій управління витратами – як елементом що визначає прибуток підприємства. Управління витратами можливо лише за наявності достатнього інформаційного ресурсу про витрати із потрібним рівнем деталізації. В процесі управління витратами дії повинні бути спрямовані не лише на зниження величини витрат, а й поширюватись на усі елементи системи управління, тобто, організаційна структура управління підприємством повинна бути якісно новою та виступати підсистемою системи управління підприємством.

Такі можливості управлінський персонал підприємства може отримати при впровадженні програмного продукту "BAS ERP", яка дає можливість чітко відстежувати, проводити постійний аналіз та контроль витрат із достатнім рівнем їх деталізації у необхідних звітних формах за запитом, охоплюючи практично усі сфери фінансово-господарської діяльності підприємства. Оперативне надходження інформації, яка необхідна для аналізу, планування та прогнозування результатів діяльності забезпечить розробку заходів спрямованих на

підвищення ефективності виробництва шляхом оптимізації витрат на одиницю виробленої продукції та в цілому, на підвищення рентабельності усіх господарських процесів і видів діяльності.

Список використаних джерел

1. Гаватюк Л.С. Прибутковість українських підприємств: реалії сьогодення / Л.С. Гаватюк, Н.В. Дармограй, Г.М. Хімійчук // Молодий вчений. – 2016. – № 1 (28). – С. 40-43.
2. Бабяк Н.Д. CVP-аналіз: традиційний та управлінський підходи / Н.Д. Бабяк, К. Б. Іванюк // Бізнес Інформ. – 2015. – № 8. – С. 272-276.
3. BAS ERP [Електронний ресурс] / Дата доступу 19.09.2018 // http://inagro.com.ua/uslugi/erp/opisanie/?gclid=CjwKCAjwxILdBRBqEiwAHL2R88YFVw3E9vRum2zeXasaFNoCDFQOkMDZtFWHPNQZyD4dJssUSZM2TxoCQ_kQAvD_BwE
4. Єпіфанова І.Ю. Прибутковість підприємства: сучасні підходи до визначення сутності / І.Ю. Єпіфанова, В.С. Гуменюк // Економіка та суспільство. – 2016. – № 3. – С. 189-192.
5. Затраты и расчет себестоимости - возможности ERP:[Електронний ресурс] / Дата доступу: 19.09.2018 р.: Режим доступу: <http://inagro.com.ua/uslugi/erp/zatraty-sebestoimost/>
6. П(С)БО 16 "Витрати" - Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 "Витрати", затверджений наказом Міністерства фінансів України від 31 грудня 1999 р. № 318, зареєстрований у Міністерстві юстиції України 19 січня 2000 р. за № 27/4248: [Електронний ресурс] / Дата доступу: 19.09.2018 р.: Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>
7. Семчук І.В. Шляхи підвищення ефективності управління витратами на підприємстві / [Текст] / І.В. Семчук, В.Г. Мазур // Глобальні та національні проблеми економіки, 2018. – Вип 22. – С. 544 – 548
8. Тенгіз Куправа. Новое в управленческом учете ERP 2.4 [Електронний ресурс] / Дата доступу: 19.09.2018 р.: Режим доступу: <https://www.koderline.ru/expert/eksperty-o-produktakh-1s/article-novoe-v-upravlencheskom-uchete-erp-2-4/#jakor9>
9. Фостолович В. А. Елементи удосконалення системами управління підприємством в умовах глобалізації / В. А. Фостолович // Економічні науки. Серія : Облік і фінанси. - 2015. - Вип. 12(2). - С. 250-261.
10. Фостолович В. А. Основні аспекти сучасного підходу до системи управління сільськогосподарським підприємством / В. А. Фостолович // Ефективна економіка. – 2017. - № 5

References.

1. Havatiuk, L.S. , Darmohraj, N.V. and Khimijchuk, H.M. (2015), “Profitability of ukrainian companies: present reality”, *Molodyj vchenyj*, vol. 1 (28), pp. 40–43
2. Babiak, N.D. and Ivaniuk, K. B. (2015), “CVP - Analysis: Traditional and Managerial Approaches”, *Biznes Inform*, vol. 8, pp. 272 – 276.
3. The official site of company “IN-AGRO” (2018), “BAS ERP”, available at: http://inagro.com.ua/uslugi/erp/opisanie/?gclid=CjwKCAjwxILdBRBqEiwAHL2R88YFVw3E9vRum2zeXasaFNoCDFQOkMDZtFWHPNQZyD4dJssUSZM2TxoCQ_kQAvD_BwE (Accessed 19 Sept 2018)
4. Yepifanova, I.Y. and Humeniuk, V.S. (2016), “Profitability: current approaches to defining the essence”, *Ekonomika ta suspil'stvo*, vol. 3, pp. 189–192.
5. The official site of company “IN-AGRO” (2018), “Costs and cost accounting - ERP capabilities”, available at: <http://inagro.com.ua/uslugi/erp/zatraty-sebestoimost/> (Accessed 19 Sept 2018)
6. Ministry of Finance of Ukraine (1999), “Regulation (standard) of accounting 16 "Expenses”, available at: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00> (Accessed 19 Sept 2018)
7. Semchuk, I.V. (2018), “Ways of improving the efficiency of managing expenses at an enterprise”, *Hlobal'ni ta natsional'ni problemy ekonomiky*, vol. 22, pp. 544 – 548
8. Kuprava, T. (2018) “New in management accounting ERP 2.4”, available at: <https://www.koderline.ru/expert/eksperty-o-produktakh-1s/article-novoe-v-upravlencheskom-uchete-erp-2-4/#jakor9> (Accessed 19 Sept 2018)
9. Fostolovych, V. A. (2015), “Elements of improvement of enterprise management systems in the conditions of globalization”, *Ekonomichni nauky: Oblik i finansy*, vol. 12 (2), pp. 250–261.
10. Fostolovych, V. A. (2017), “Key aspects of the modern approach to the management system of agricultural enterprises”, *Efektivna ekonomika*, [Online], vol. 5, available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5597> (Accessed 19 Sept 2018)

Стаття надійшла до редакції 20.09.2018 р.